

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.133/2022/17.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. június 13.

Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége

Terhelt(ek):

Első fok: Békéscsabai Járásbíróság, 13.B.89/2020/44.,
ítélet, tárgyalás, 2021. június 24.

Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 3.Bf.493/2021/8.,
végzés, nyilvános ülés, 2022. május 19.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés iránt

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Békéscsabai Járásbíróság 13.B.89/2020/44. számú ítéletét, illetőleg a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.493/2021/8. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Békéscsabai Járásbíróság a 2021. június 24. napján meghozott 13.B.89/2020/44. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli rágalmazás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], ezért őt 1 év próbára bocsátásra ítélte. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. május 19. napján kihirdetett 3.Bf.493/2021/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottn – a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[4] Indokai szerint az eljáró bíróság hatályon kívül helyezést eredményező abszolút eljárási szabálysértést vétett, mert a határozat meghozatalában kizárt bíró vett részt.

[5] Utalt rá, hogy jelen ügyben azért a Kecskeméti Törvényszék járt el másodfokon, mert a Gyulai Törvényszék bírái elfogultságot jelentettek be, így a Szegedi Ítéltábla a másodfokú eljárás lefolytatására a Kecskeméti Törvényszéket jelölte ki.

[6] Ugyanakkor hivatkozott arra is, hogy jelen üggyel párhuzamosan egy másik büntetőeljárás is folyamatban volt, amelyben a jelen ügy terheltje magánvádlóként lépett fel a jelen ügy magánvádlója ellen. Az ügy első fokon a Békéscsabai Járásbíróság előtt 13.B.32/2021. számon volt folyamatban, míg a másodfokú eljárásra – a Gyulai Törvényszék bírójának elfogultságra alapított kizárása okán – úgyszintén a Kecskeméti Törvényszéket jelölte ki a Szegedi Ítéltábla.

[7] A védő kifejtette, hogy e másik ügyben a Szegedi Ítéltábla 2022. augusztus 16. napján Bkk.III.410/2022/2. számon újabb határozatot hozott, amellyel az ügy másodfokú eljárásából – elfogultság okán – a Kecskeméti Törvényszék bíráit is kizárta, és a másodfokú eljárás lefolytatására a Szegedi Törvényszéket jelölte ki.

[8] Álláspontja szerint e tényből okszerűen az következik, hogy a Kecskeméti Törvényszék jelen ügyben meghozott ügydöntő, jogerős végzését is olyan bírák hozták meg, az ügyet olyan tanács tagjai bírálták el, akik saját nyilatkozatuk szerint elfogultnak tekintendő arra is figyelemmel, hogy a jelen ügyben hozott másodfokú jogerős végzés meghozatala (2022. május 19.) és a Szegedi Ítéltábla másik ügyben hozott, a Kecskeméti Törvényszék bírójának kizártságát – elfogultság okán – megállapító határozata (2022. augusztus 16.) között nem telt el 3 hónap.

[9] A magánvádló jogi képviselője a felülvizsgálati indítványra tett észrevételében úgy nyilatkozott, hogy nincs semmilyen közvetlen ismerete arra nézve, hogy a Kecskeméti Törvényszék bírái miért jelentettek be elfogultságot a másik büntetőeljárásban. Ugyanakkor kifejtette, hogy a bejelentésnek nincs közvetlen kihatása a jelen ügyben hozott határozatra. Mivel tudomása szerint elfogultság vagy bármilyen más, kizárást megalapozó ok nem áll fenn, ezért a felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[10] Az észrevételre tett nyilatkozatában a védő kifejtette, hogy amennyiben az elfogultság a másik – akkor folyamatban lévő ügyben – fennállt, a rövid idővel korábban befejezett ügyben is fenn kellett állnia.

[11] Ezt követően a felülvizsgálati eljárásban a védő csatolta az Országos Bírósági Hivatal elnökének egy országgyűlési képviselő számára adott tájékoztatását, amely szerint a Kecskeméti Törvényszékre érkezett két ügy nem ugyanazon másodfokú tanácsra lett kiosztva. A később érkezett ügyben az eljáró tanács tagjai, majd ezt követően a Büntető Kollégium valamennyi bírása azért kérte a kizárást, mert baráti kapcsolatban állnak egy, a Kecskeméti Törvényszékkel igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló bírósági titkárral, aki a jelen ügy magánvádlójának testvére. E rokon kapcsolat azonban csak az utóbb érkezett ügyben eljáró tanács tagjainak bejelentését követően vált a törvényszéken széles körben ismertté.

[12] A védő a tájékoztatásból arra következtetett, hogy a megtámadott másodfokú határozatot olyan bírák hozták meg, akik elfogultnak tekinthetők.

[13] A védő által csatolt irattal kapcsolatban a magánvádló jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy abból az következik, hogy a jelen ügyben másodfokon eljáró tanács tagjai nem voltak és nem is lehettek elfogultak, ugyanis a döntés meghozatalakor nem voltak annak ismeretében, hogy a törvényszékkel igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló bírósági titkár a magánvádló testvére. Ezt csak akkor tudták meg, amikor az utóbb érkezett ügyben eljáró másik tanács tagjai bejelentették a kizárási okot.

[14] E tény, illetve az Országos Bírósági Hivatal elnökének nyilatkozata nem érintheti a korábban meghozott, és jelen ügy tárgyát képező érdemi döntést, mert annak meghozatalakor az eljáró tanács tagjai nem voltak elfogultak.

[15] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

III.

[16] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[17] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[18] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[19] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[20] Ezen eljárási szabálysértés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy van-e olyan törvényi rendelkezés, amely alapján az ügyben eljáró bírót kizártnak kell tekinteni.

[21] A bíró kizárására vonatkozó okokat a Be. 14. §-a sorolja fel. Törvény szerint kizárt a bíró, ha vele szemben valamely objektív, konkrét kizárási ok áll fenn [Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pont, (3) és (4) bekezdés], illetve, ha önmagával szemben elfogultságot jelentett be [17/2001. (VI. 1.) számú AB határozat]. Szintén kizárt az a bíró, akinek kizárását a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint egyéb okból indítványozták, és kizárásának elintézése

igazgatási úton megtörtént, vagy kizárását külön határozat megállapította [3/2021. (V. 13.) számú BK vélemény].

[22] A védő által hivatkozottak a Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott objektív kizárási okok esetein kívül esnek, ekként az elfogultságra hivatkozása a Be. 14. § (1) bekezdés e) pont alapján, egyéb okból elfogult bíró eljárása miatt bejelentett.

[23] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[24] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás felülvizsgálat keretében is csak a kizárásra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[25] Az Alkotmánybíróság határozatában írtak alapján az elfogultsági kifogás kizárólag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételten jelentik be (Kúria Bfv.III.788/2020/17.).

[26] Jelen ügyben ez a feltétel fennáll.

[27] Eldöntendő kérdés ugyanakkor, hogy a másodfokon eljáró tanács tagjai elfogultnak tekintendők-e azért, mert egy másik – a törvényszékre utóbb érkezett – ügyben elfogultságot jelentettek be.

[28] A Kúria a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti okra alapított kizárás iránti bejelentés kapcsán előrebocsátja, hogy a törvény értelmében egyfelől a bíró belátásától függ, hogy bármely indokból elfogultnak tekinti-e magát. Ha igen, akkor ezt a Be. 15. § (1) bekezdése értelmében köteles haladéktalanul bejelenteni, s ettől kezdve – a Be. 18. § (1) bekezdése alapján – az ügyben nem járhat el.

[29] Másfelől – ilyen nyilatkozat hiányában – a bíró elfogulatlanságának kell kétségesse válnia ahhoz, hogy ezen kizárási ok, illetve a kizárás iránti bejelentés alapossága megállapítható legyen. Az esetleges elfogultság kérdése pedig mindig és minden felhozott indok tekintetében csak konkrét és valóságos tények alapján, és az adott ügghöz kötötten vizsgálható.

[30] E vonatkozásban jelentősége az ügghöz kötöttségnek van. Ez nem csak azt jelenti, hogy mindig adott ügyből kizárt a bíró, hanem azt is, hogy a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti (relatív) elfogultsági ok esetében nem általában az eljárás valamely résztvevője viszonyában, hanem a konkrét ügghöz kötötten kizárt a bíró. Az ellene bejelentett elfogultsági kifogás a konkrét ügghöz kötötten vizsgálendő, mindig esetileg tisztázandó. Szemben a feltétlen kizárási okok egyes (így például hozzátartozói viszonyon alapuló) eseteivel, amikor a bíró kizártsága, illetve elfogultsága önmagában egy adott személy viszonyában objektíve – megdönthetetlen vélelem alapján – áll fenn (BH 2012.147.).

[31] Ha a bíró valamely ügyben önmagával szemben elfogultságot jelent be, akkor kétségtelen, hogy abból az ügyből kizárja magát. Ez azonban nem jelenti, hogy az ügy résztvevőjének más ügyéből is kizárta magát. Ilyen – megdönthetetlen vélelmen alapuló – objektív okot ugyanis a törvény nem tartalmaz.

[32] Különösen igaz ez visszamenően, amikor – mint jelen ügyben is – az elfogultsági kifogást az alapozza meg, hogy a bíró egy később érkezett ügyben elfogultságot jelentett be, és ezért azon ügy elintézéséből ki lett zárva.

[33] Ehhez képest a rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria rögzíti a következőket:

- jelen felülvizsgálati indítvány alapját képező ügyben a Békéscsabai Járásbíróság 13.B.89/2020/44. számon, 2021. június 24. napján hozott elsőfokú határozatot;
- a másodfokú eljárás lefolytatására illetékes Gyulai Törvényszék bírái elfogultságot jelentettek be;
- ezért a Szegedi Ítéletőzta a 2021. december 7. napján meghozott Bkk.II.563/2021/2. számú végzésével az ügy másodfokú elintézéséből a Gyulai Törvényszék bíráit kizárta, egyben a másodfokú eljárás lefolytatására a Kecskeméti Törvényszéket jelölte ki;
- az ügy 2021. december 16. érkezett a Kecskeméti Törvényszékre, ahol a 3.Bf. tanácsra került kiosztásra;
- a Kecskeméti Törvényszék a 2022. május 19. napján megtartott nyilvános ülésen hozta meg a 3.Bf.493/2021/8. számú másodfokú határozatot;
- a végzés meghozatalában a másodfokú tanács elnökeként bírók vettek részt;
- a felülvizsgálati indítványban hivatkozott másik, Bf.300/2022. számú ügy 2022. június 16. napján érkezett a Kecskeméti Törvényszékre, ahol a 12.Bf. tanácsra került kiosztásra;
- a 12.Bf. tanács elnöke, valamint a tanács tagjai 2022. június 22. napján kizárás iránti bejelentést tettek, amelyben arra hivatkoztak, hogy jó ismerősi, baráti kapcsolatban állnak a Kecskeméti Járásbíróságon dolgozó bírósági titkárral, aki az előttük folyamatban lévő ügy terheltjének a testvére;
- erre a körülményre figyelemmel a Kecskeméti Törvényszék valamennyi büntető ügyszakos bírája akként nyilatkozott, hogy az adott ügyben nem tudnak elfogulatlanul ítélezni (Kecskeméti Törvényszék 2022.El.IV.E.94/2. számú irat).

[34] A Kúria beszerezte a Kecskeméti Törvényszék elnökének 2022.El.I.A.12/4. számú tájékoztatását, amely szerint az elfogultság bejelentésekor a 12.Bf. tanács tagjai és a törvényszék büntető ügyszakos bírái – a 3.Bf. tanács tagjainak kivételével – nem ismerték azt a körülményt, hogy a 3.Bf. tanács korábban ugyanezen ügyfelek között – fordított perjogi pozícióban – folyamatban volt magánvádas ügyben már eljár. A tájékoztatás kitér arra, hogy ekkor a 3.Bf. tanács tagjai az összes körülmény mérlegelésével szintén a kizárási ok bejelentése mellett döntöttek, elsődlegesen arra voltak tekintettel, hogy a tudomásukra jutott új információ szerint az utóbb érkezett ügy terheltjének testvére a kollégájuk, bírósági titkár.

[35] Mindebből az következik, hogy a jelen felülvizsgálati indítvánnyal támadott másodfokú határozat meghozatalában részt vett bírák a másodfokú határozat meghozatalakor nem ismerték azt a tényt, hogy az előttük folyamatban lévő ügy magánvádolójának testvére igazságügyi szolgálati jogviszonyban áll a Kecskeméti Törvényszékkel.

[36] Ez pedig egyben azt jelenti, hogy az érdemi döntés meghozatalakor nem voltak elfogultak, mivel nem volt tudomásuk olyan tényről, amely ezt megalapozhatta volna.

[37] Az pedig, hogy az elfogultságot megalapozó tényt utóbb ismerték meg, az általuk hozott érdemi döntés érvényességére – a fentiekben kifejtettek értelmében – nincs visszamenőlegesen kihatással.

[38] Következésképpen a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja, és a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[39] Ekként a Kúria a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálvá – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[40] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[41] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. június 13.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző